

URSHOLMENS FYRTORN RUSTADE

Lasse Linusson & Sofie Regnander (text & foto)

"Jag tycker det är riktigt häftigt att renoveringen blir av. Det är så tråkigt att se resultatet av gångna generationers arbete stå och förfalla."

Det säger Göran Lyth, en av entusiasterna i det lilla sällskapet "Fyens vänner", som fått Naturvårdsverkets förtroende att hålla i arbetet.

Lagom till högsommaren blev renoveringen av de båda fyrtornen på Ursholmarna klar. Under hela våren pågick arbetet med att knacka rost, byta glas, sandblästra och måla. Nu är tornen skinande vita och rustade för lång tid framåt.

"Sen man bröt strömmen på 1960-talet har färgen flagnat från fyrtornen och fukten försämrat skicket över lag. Vårt mål har varit att renovera fyrtornen till 1891 års standard. Och det har blivit möjligt genom att Naturvårdsverket numera äger både holmarna, husen och fyrarna. Att vi fått loss pengar till upprustningen hänger nära samman med bildandet av Kosterhavets marina nationalpark, annars tror jag inte det hade gått", fortsätter Göran Lyth.

Arbetet ute på Ursholmen förbereddes av personal från Kosterstiftelsen i mars.

Den lilla stigen upp till tornen, där man förr i tiden släpade tunnor med fotogen till fyrarna, breddades tillfälligt med en fackkonstruktion i trä. Detta för att klara de transporter som behövde göras med fyrhjuling från den lilla hamnen. Gammalt kablage och annan bråte från det södra fyrtornet revs ut – och det rostiga vajerräcket mellan tornen togs ner med sliprondell – för att ge plats för renoveringsarbetet.

En måndag, sista veckan i mars, kom byggnadsställningar, elverk, blästersand och allt annat material med godsfräja till Breviks hamn på Syd-Koster. Samtidigt

Vägen från hamnen breddas tillfälligt, och möjliggjorde för en fyrhjuling att ta sig fram.

Under ett par månader var Ursholmen sig inte riktigt lik, när fyrtonen var inklädda med byggnadsställningar och nät.

åkte ställningsbyggarna från GP ställningar i Uddevalla ut till Ursholmen.

”Det är kul att de sköter om de här gamla monumenten från en svunnen tid”, kommenterade Bob Christiansson,

Helikoptern kör fram byggnadsställningar till det norra fyrtornet. Mer än 34 ton material lyftes över för renoveringsarbetet.

en av de som var med och reste byggnadsställningarna. ”Jobbet som sådant är kanske inte så svårt om man är van, men vädret kan ju ställa till det”, fortsätter han. Och mycket riktigt, det blåste ordentligt – och dröjde därför till dagen därpå innan helikoptertransporterna från Brevik till Ursholmen kunde genomföras.

Med hiv efter hiv flög helikoptern, med noggrant utmärkta sektioner av

Södra fyrtornet inklätt. Ett par miljoner har renoveringen kostat. Naturvårdsverket står för notan.

Mycket rost skulle knackas bort.

byggställningar. Det krävdes ett 40-tal lyft för att få mer än 34 ton materiel och utrustning på plats.

Byggnadsställningarna restes och under flera månader var horisonten sig inte riktigt lik. Fyrornen var inbäddade i byggställningar med nät för regn- och vindskydd. Näten hindrade också blästersanden att flyga i havet. Av miljöskäl måste blästersanden nämligen samlas in och tas tillbaka, något som blev ett mödosamt arbete.

Det var lokala företag från Strömstad som gjorde jobben: Matsson & Nilsson, Sövig's plåt och Strömstad Glasmästeri. Kosterstiftelsens anställda hjälpte till med hantlangning. Dick Andersson, också han engagerad i "Fyrens vänner" var något av spindeln i nätet och manade

Tonvis med använd blästersand skopades upp och skeppades in till land igen - av miljöskäl.

Det norra tornet har fått nytt plåttak. Profilen i mitten löper i nord-sydlig riktning, en liten plåtslagarfiness.

på för att tidsplanen skulle hållas. "Det ska sättas i riktigt fint skick, det är noga med detaljerna", säger han.

Det kunde handla om träpaneler och luckor, där Dick Andersson såg till att spara mallar när gamla murkna bitar revs ut. En lite komplicerad sak var att ersätta glasen i det södra fyrtornet. Där satt plastglas kring lanterninen, men nu skulle de skivorna ersättas med härdat glas. Ett grannliga pussel för glasmästarna, eftersom inget glas var det andra riktigt likt.

Fyrornen beströks med betongimpregnering och målades sen med åtskilliga lager färg. Det norra tornet har fått nytt plåttak, men är förseglat. Natur-

Betongglasen i det södra fyrtornet har bytts ut.

Murkna gamla trädetaljer har ersatts med nyttillverkade kopior.

vårdsverket bedömer att det är för riskfyllt att släppa in folk i tornet, som bara renoverats utvändigt. Det södra tornet, däremot, kommer man att få besöka i sällskap med guide. Och där lyser förstās lanterninen som förut.

Dick Andersson hoppas starkt på att renoveringsarbetet inte stannar vid själva

En gammal uttjänt transformator som revs ut var tung att släpa på.

fyrortnen. Han pekar på fyrmästARBostäderna, bagarstugan och visthusboden:

”Det här är en perfekt plats för folk att komma och besöka. Jag hoppas vi ska få sätta allt i stånd igen, bland annat skorstenarna så man kan elda med ved. Finare bild av Kosterhavets nationalpark än Ursholmarna kan man inte få!”

Resultatet efter renoveringen talar sitt tydliga språk.

Foto: Mats Carlsson Lénart